

Zpráva o činnosti za akademický rok 2011/2012

Mgr. Jana Sovová
Univerzita v Udine
Dipartimento di lingue e letterature straniere (DILE)
Via A. Zanon, 6
331 00 Udine
tel.: 0030 0432 275 552 (prof. A. Cosentino)
<http://www.uniud.it/dipartimenti/dile>
<http://www.clav.uniud.it/Sovova-Jana.460.0.html>

Charakteristika pracoviště a oboru

Udinská sekce českého jazyka a literatury pod vedením prof. Annalisy Cosentinové spadá pod Ústav cizích jazyků a literatury (Dipartimento di lingue e letterature straniere). V sekci působí dále dr. Anna Maria Perissutti, která se zabývá lingvistikou. V rámci projektu Erasmus zde každoročně pobývají učitelé i studenti z Olomouce, Prahy a Brna. Co do počtu studentů i vyučujících je tato sekce na prvním místě v Itálii a jako jediná v současnosti nabízí kromě tříletého bakalářského studia i navazující studium magisterské.

Čeština je v Udine vyučována formou povinného denního studia a studenti si ji mohou zapsat jako jeden ze dvou hlavních studijních předmětů, popř. jako třetí jazyk mimo hlavní obor. Kromě čistě filologického zaměření mají studenti možnost specializovat se na technický nebo literární překlad. Přednášky a semináře z literatury a literárního překladu zajišťuje prof. A. Cosentino, z odborného překladu a lingvistiky pak dr. A. M. Perissutti. Některé z těchto předmětů jsou ve vyšších ročnících částečně či v plném rozsahu garantovány hostujícími učiteli z českých univerzit.

Lektorát navštěvují příležitostně také posluchači jiných fakult před výjezdem na pobyty Erasmus v ČR anebo po návratu z nich. Přejí si takto získat základní znalosti českého jazyka a sociolingvistických kompetencí obecně, popřípadě si je nadále udržovat. Přítomnost těchto studentů je v hodinách lektorátu vítána, neboť prezentují ostatním posluchačům další, konkrétní možnosti využití studia češtiny v praxi. Za obdobně přínosné považují posilovat motivaci ke studiu jazyka jeho provázáním s případnými dalšími (i nefilologickými) zájmy a dovednostmi studentů, jako je např. hra na hudební nástroje či všeobecný zájem o hudbu, film, divadlo či výtvarné umění.

Hledání nových motivačních zdrojů se stává stále aktuálnějším zejména v době, kdy se ekonomická krize, úsporná opatření na univerzitách a vzrůstající nezaměstnanost v zemi začíná promítat do klesajícího počtu uchazečů o studium, a to především u tzv. menších jazyků. Dr. Perissutti v souvislosti s propagací oboru přizvala některé úspěšné posluchače bohemistiky, aby svým potenciálním budoucím kolegům vysvětlili, proč stojí za to vybrat si právě češtinu. Video s rozhovory, pořízené ve spolupráci s univerzitním audiovizuálním centrem, je od dnešního data zpřístupněno na webových stránkách univerzity v nabídce studijních oborů na adrese: http://www.youtube.com/watch?v=mLzOcHn3si4&feature=bf_next&list=PL166DFDB9CF96B151

Někteří studenti, kteří se během studia zaměřili na literární překlad, publikovali své překlady knižně v edici OltrE, založené prof. A. Cosentinovou při univerzitním nakladatelství Forum. Nové a do budoucna ještě perspektivnější možnosti publikace překladů vzhledem k lepší distribuci vydávaných titulů představuje vloni navázaná spolupráce s prestižním nakladatelstvím Marsilio.

Můj pracovní úvazek činil v tomto akademickém roce 16 hodin výuky týdně. Do 1. ročníku studenti nastupují jako absolutní začátečníci. Po stručném všeobecném úvodu a vysvětlení vyučovací metody s nimi vedu veškerou další komunikaci výhradně v českém jazyce se zvláštním zřetelem na nácvik a rozvíjení poslechových a vyjadřovacích kompetencí tak, aby posluchači byli schopni v co nejkratší době úspěšně zvládat základní komunikační situace v českojazyčném prostředí.

Již 2. semestr 2. ročníku studenti obvykle stráví v ČR v rámci pobytů Erasmus; kromě toho vyjíždějí do ČR i na jiné stipendijní pobyty (LŠSS nebo několikaměsíční ministerská stipendia) či soukromé cesty, během nichž nezdědka navazují i první pracovní kontakty. Jejich zájem o studium na českých univerzitách i o získání pracovních příležitostí na českém území roste úměrně s krizí na italském pracovním trhu postihující především absolventy vysokých škol. Nejedná se přitom o potomky českých emigrantů (ti jsou zastoupeni ve zcela zanedbatelné míře) ani o osoby, které by měly jakékoliv předchozí osobní vazby na české prostředí.

Počet studentů českého jazyka a literatury v jednotlivých ročnících na konci 2. semestru:

- 1. ročník – 4
- 2. ročník – 8
- 3. ročník – 5
- 4. ročník – 2
- 5. ročník – 8

K nejčastěji používaným výukovým materiálům patří učebnice L. Holé *New Step by Step 1 a 2* a *Czech Express 1 a 2* v příležitostné kombinaci s drilovými cvičeními obsaženými v *Communicative Czech* od autorek I. Reškové a M. Pintarové. Ve vyšších ročnících je to pak *Čeština pro život* od A. Nekovářové, popř. *Textová cvičebnice pro zahr. bohemisty* (J. Sovová, L. Casadei). Podle potřeb a stupně pokročilosti posluchačů pak průběžně připravuji vlastní didaktický materiál. Zdrojem jsou mi především česká tištěná či online periodika, texty písní, dokumentární i hrané filmy a beletrie. Studenti jsou kromě toho vedeni k přípravě vlastních prezentací na předem stanovená i libovolná témata.

Výuka probíhá převážně v učebnách vybavených pouze nástěnnou tabulí. Potřebné technické pomůcky (notebook s DVD a CD přehrávačem) si musí každý lektor zajistit sám. S ostatními kolegy sdílím místnost, kde mám přístup k internetu a k tiskárně. Kopírku mají lektori společnou se studenty v prostorách knihovny.

Pozn.: ačkoliv lektori vykonávají svoji činnost v prostorách Fakulty cizích jazyků a literatury a výhradně ve prospěch studentů této fakulty, administrativně spadají pod celouniverzitní Audiovizuální a jazykové centrum (CLAV), kterému jsou povinováni na konci každého měsíce odevzdat podrobný výkaz o odučených hodinách a jejich obsahové náplni.

Činnost nad rámec výuky:

- styk s místní krajanskou komunitou a podpora bilingvní výchovy dětí v italsko-českých a slovenských smíšených rodinách (dlouhodobý projekt, jenž vyústil např. v pozvání na vedení kulatého stolu pro smíšené rodiny v sídle Honorárního konzulátu v Miláně 21. 4. 2012 či online asistenci jednotlivým rodičům);
- anketa zaměřená na bilingvní výchovu dětí v italsko-českých a slovenských smíšených rodinách (výsledky tohoto výzkumu jsem prezentovala na mezinárodní konferenci o bilingvismu 20. 10. 2011 v Lublani);
- pořádání exkurzí a tematických setkání;
- asistence místním kulturním subjektům při navázání spolupráce s českými nebo slovenskými partnery;
- organizační zajištění pobytů přednášejících z českých univerzit;
- příprava didaktického materiálu a závěrečných testů, přítomnost u zkoušek;
- promítání českých filmů;
- konzultace, online asistence;
- udržovací konverzační kurzy během zkouškového období;
- spolupráce s vedoucí knihovny a s oddělením evidence periodik;
- překlady do češtiny pro potřeby katedry;
- dohled nad překladem titulků k filmu Tři oříšky pro Popelku (spolupráce s kolegyní z bohemistiky na Univerzitě v Římě);
- vlastní publikační činnost pro periodika Tvar, Česká linka a Krajiny češtiny.

Závěrem

Fakulta cizích jazyků a literatury je jednou z desíti fakult poměrně mladé, ale dynamické a rychle se rozvíjející udinské univerzity, založené v r. 1978. Autonomní region Friuli-Venezia Giulia, rozdělený do čtyř provincií (Gorizia, Pordenone, Terst, Udine), zaznamenal po 2. světové válce značný kulturní a hospodářský rozmach. Z původně výhradně zemědělské oblasti se postupně stalo též centrum průmyslové výroby a čilých obchodních i kulturních styků se sousedními státy i se státy střední a východní Evropy. Region se díky své výhodné geografické pozici a poměrně příznivým klimatickým podmínkám těší rovněž zájmu zahraničních turistů, kterým může nabídnout atraktivní pobyty jak v přímořských lokalitách (Lignano, Grado), tak v prostředí Karnských a Julských Alp. Na své si přijdou i milovníci architektonických a uměleckých skvostů. Kromě Furlánců a Italů je v obyvatelstvu zastoupena též početná slovinská a v menší míře i německá menšina.

V Udine dne 31. 7. 2012

Fotografická příloha

Udine, Hodinová věž (1527) a renesanční sloupořadí (1533) na náměstí Piazza Libertà. Vlevo gotická Lionellova lodžie vystavěná podle vzoru Dóžecího paláce (1448), připomínka benátské nadvlády (1420-1797).

Trojazyčný italsko - furlánsko - slovinský nápis v obci San Pietro al Natisone (25 km od Udine směrem ke hranici se Slovinskem).

Předvánoční setkání v české restauraci Jazz bar Praga v lokalitě Marina Julia (16. 12. 2011).

Společná literárně - historická exkurze bohemistů z Udine a Lublaně po stopách Čechů padlých za 1. sv. války. Vrch Ravelnik, Slovinsko (23. 3. 2012).

Prof. Annalisa Cosentino v diskusi o V. Havlovi a jeho divadelní hře Odcházení, která byla uvedena na mezinárodním festivalu Mittelfest v Cividale (16. 7. 2012).